

POLSKIE BADANIA GEOBOTANICZNE
POZA GRANICAMI KRAJU

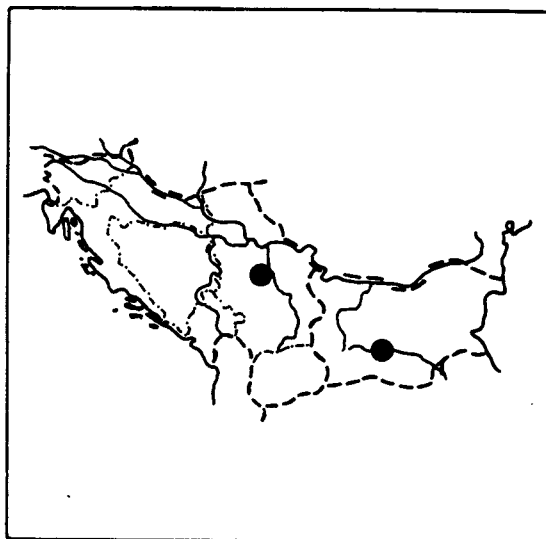
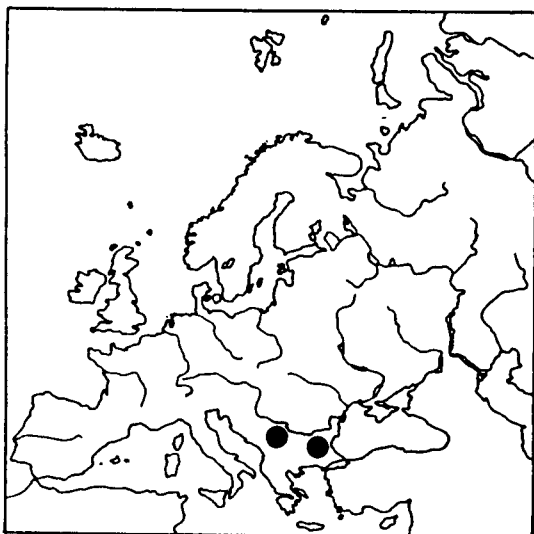
*Materiały 36 Seminarium Geobotanicznego,
Warszawa, 15–16.03.1991*

Redakcja: J. B. Faliński & Z. Mirek

POLISH GEOBOTANICAL INVESTIGATIONS
ABROAD

*Materials of the 36th Geobotanical Seminar,
Warsaw, 15–16 March 1991*

Edited by: J. B. Faliński & Z. Mirek



MATERIAŁY DO FLORY SYNANTROPIJNEJ PÓŁWYSPU BAŁKAŃSKIEGO

Materials to the synanthropic flora of the Balkan Peninsula

Karol LATOWSKI

Summary. The author carried out floristic studies on the railway grounds of the town of Plovdiv (Bulgaria) and Kragujevac (Yugoslavia) within the passenger and goods stations on the loading yards and platforms. In Plovdiv the floristic list contains 232 species of vascular plants (studies finished) whereas in Kragujevac the occurrence of 180 species have been recorded (incomplete studies). The spread of the particular species on the investigated area is connected with a different degree of tolerance to the contamination of the substrate and other unfavourable factors. The studies have shown that *Rumex confertus* Willd., and *Eleusine tristachya* (Lam.) Lam. are the new species for the synanthropic flora of Bulgaria and *Lepidium virginicum* L. is a new species for the flora of Serbia.

Key words: vascular plants, distribution, railway grounds, Bulgaria, Serbia

Prof. dr hab. Karol Latowski, Zakład Taksonomii Roślin, Uniwersytet im. A. Mickiewicza, Al. Niepodległości 14, 61–713 Poznań

Tereny kolejowe należą pod względem florystycznym do obiektów bardzo interesujących, o czym świadczą wyniki opublikowanych dotąd badań. Bogactwo występujących na terenach kolejowych roślin w dużym stopniu uzależnione jest od nasilenia przewozu i przeładunku towarów, szczególnie pochodzenia roślinnego. Stąd też z szerokim zestawem gatunków adwentywnych mamy do czynienia w obrębie większych stacji kolejowych, z obecnymi tam dworcami towarowymi, placami i rampami przeładunkowymi i licznymi bocznkami prowadzącymi do pobliskich magazynów czy zakładów przetwórczych. Znajomość flory terenów kolejowych ma ponadto istotne znaczenie dla przedstawienia rzeczywistego rozmieszczenia antropofitów na danym terenie.

Wybór do badań terenów kolejowych obydwu miast (Plovdiv i Kragujevac) miał na celu ustalenie składu gatunkowego roślin naczyniowych i poznanie prawidłowości w ich lokalnym występowaniu. W dalszej zaś perspektywie autor zamierza poddać analizie porównawczej obiekty odległe od siebie geograficznie (np. eu-razjatyckie) dla wyjaśnienia roli tych ciągów komunikacyjnych we współczesnych wędrówkach roślin.

Na terenach kolejowych Plovdiv stwierdzono występowanie 232 gatunków, a na terenach Kragujevac 180 gatunków roślin naczyniowych (badania nie skończone). Występowanie roślin uzależnione jest od jakości podłoża, a ściślej od natężenia różnorodnych czynników fizycznych i

chemicznych występujących na terenie każdej stacji kolejowej. Zaobserwowano, że wysoką odpornością na zanieczyszczenia chemiczne (minerały, nawozy sztuczne, smary, oleje napędowe) odznaczają się: *Cynodon dactylon*, *Kochia scoparia*, *Erigeron canadensis*, *Convolvulus arvensis*, *Tribulus terrestris* i szereg innych. Powierzchnie znajdujące się dodatkowo pod wpływem ucisku mechanicznego opanowane są przez formy płożące się np. (*Euphorbia maculata*, *Herniaria hirsuta*, *Amaranthus albus*). W obydwu badanych florach zanotowano około 30 gatunków pochodzących z Ameryki Północnej i Południowej, a wśród nich szczególnie ekspansywne *Eriogonum canadensis* i przedstawiciele rodzaju *Amaranthus* i *Sonchus*. W spektrum biologicznym zaznacza się dominacja roślin krótkotrwałych nad wieloletnimi. Na torowiskach na ogół panują gatunki krótkotrwałe, przy czym torowiska takie należą do normalnie eksploatowanych. Z kolei udział bylin zwiększa się zwykle w miejscach, gdzie warunki siedliskowe są względnie stałe, np. nieczynne lub mało używane bocznice, pobocza torów, nasypy kolejowe.

Badania wykazały, że *Rumex confertus* Willd. i *Eleusine tristachya* (Lam.) Lam. są nowymi gatunkami dla flory synantropijnej Bułgarii, a *Lepidium virginicum* L. wzbogaca listę roślin adwentywnych Serbii.

Badania prowadzono w ramach umowy z Uniwersytetem im. P. Chilendarskiego w Plovdiv oraz Uniwersytetem im. S. Markowicza w Kragujevac.